

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain, valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 8 a §:n sekä valtion vientitakuista annetun lain 10 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä toukokuuta 2014 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain, valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 8 a §:n sekä valtion vientitakuista annetun lain 10 §:n muuttamisesta (HE 58/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- osastopäällikkö Petri Peltonen ja hallitusneuvos Kari Parkkonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Sami Napari, valtiovarainministeriö
- toimitusjohtaja Pauli Heikkilä, Finnvera Oyj
- rahoitusasiantuntija Tommi Toivola, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, edustaen myös Teknologiateollisuus ry:tä
- johtaja Kaija Erjanti, Finanssialan Keskusliitto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— Suomen Yrittäjät.

HALLITUKSEN ESITYS

Viennin edistämiseksi ja vienninrahoitusjärjestelmän kilpailukykyisen toiminnan turvaamiseksi esityksessä ehdotetaan korotettaviksi Suomen Vientiluotto Oy:n vienti- ja alusluottojen myöntämisen enimmäisvaltuutta ja Finnvera Oyj:n myöntämien vientitakuiden enimmäisvaltuutta. Samalla ehdotetaan korotettavaksi valtioneuvoston Finnvera Oyj:lle myöntämien takausten enimmäismäärää. Tarkoituksena on edistää suomalaisten pääomatarvientiä harjoittavien yritysten viennin rahoituksen kilpailukykyä ja si-

ten parantaa niiden mahdollisuuksia saada vientihankkeita.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annettua lakia siten, että vienti- ja alusluottojen myöntämisen enimmäisvaltuutta Suomen Vientiluotto Oy:lle ehdotetaan korotettavaksi nykyisestä kolmesta miljardista eurosta seitsemään miljardiin euroon. Lisäksi ehdotetaan korotettavaksi korontasausvaltuutta viidestä miljardista eurosta seitsemään miljardiin euroon.

Valtion erityisrahoitusyhtiöstä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että yhtiöllä saa olla valtion takaamien lainojen pääomaa takaisin maksamatta ja lainaohjelmia euromääräiseltä vasta-arvoltaan enintään yhdeksän miljardia euroa. Enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi neljällä miljardilla eurolla, koska Finnvera Oyj:n vienninrahoitukseen kohdistuva varainhankinta perustuu valtion antamaan takaukseen.

Valtion vientitakuista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Finnvera Oyj:n myöntämien vientitakuiden ja suojautumisjär-

jestelyiden yhteenlaskettua vastuuta ehdotetaan nostettavaksi 12,5 miljardista eurosta 17 miljardiin euroon.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi enimmäispääomamäärän laskemistapaa siten, että siinä otetaan nykyistä paremmin huomioon vienti- ja alusluottoja koskevien rahoitustarjousten suuri toteutumistodennäköisyys. Lisäksi ehdotetaan tarkistettavaksi sopimusvaluutan euromääräisen vasta-arvon laskentaa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään kesäkuussa 2014.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Talousvaliokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Talousvaliokunnan käsitellessä joulukuussa 2011 hallituksen esitystä laiksi julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi ennakoitiin, että pankit joutunevat varautumaan tiukentuviin vakavaraisuussäännöksiin ja toimenpiteisiin, joilla lisätään riskinsietokykyä. Tuolloin arvioitiin, että nämä seikat saattavat tulla heijastumaan rahan saatavuuteen ja hintaan. Nämä ennusteet ovat sittemmin toteutuneet. Pankkien mahdollisuudet rahoittaa pitkäaikaisia vientiluottoja ovat aikaisempaa heikommat, joten vientihankkeiden rahoituksessa voidaan katsoa olevan markkinapuute sekä saatavuuden että ehtojen suhteen. Finnveran roolin viennin rahoituksen markkinapuutteen korjaamisessa odotetaan lähitulevaisuudessa korostuvan entisestään.

Talousvaliokunta korostaa, että vallitsevassa talouden ja rahoitusmarkkinoiden tilanteessa on välttämätöntä, että julkishallinnon toimijat ryhtyvät toimiin, joiden voidaan arvioida edesauttavan suomalaisen vientiteollisuuden menestymistä. Talousvaliokunta viittaa myös aikaisempiin kannanottoihinsa (TaVM 7/2011 vp — HE 115/2011 vp, TaVL 13/2014 vp — U 7/2014 vp, E 7/2014 vp, E 12/2014 vp), joissa on todettu olevan tärkeää, että Suomi pitää tukijärjestel-

mänsä kilpailukyisenä tärkeimpiin kilpailijamaihimme nähden.

Valtiontakaus voidaan antaa eduskunnan suostumuksen nojalla. Edellytyksenä kuitenkin on, että suostumuksesta tulee ilmetä vastuiden enimmäismäärä. Talousvaliokunta huomauttaa, että esityksen mukaiset vastuiden lisäykset ovat merkittävän suuria. Vienninedistämisjärjestelmän rakenteiden takia on mahdollista, että samaa hanketta tuetaan useilla instrumenteilla, mikä mahdollistaa riskin kertautumisen. Vienninedistämisjärjestelmä on kuitenkin määritelmällisesti itsekannattava, eli toiminnan tappiot katetaan järjestelmän käyttäjiltä saatavilla maksuilla, minkä vuoksi järjestelmän tappioilla ei ole välittömiä vaikutuksia valtiontalouteen. Valtion talousarviota käytetään alijäämän kattamiseen vasta viimesijaisena keinona.

Nykymuodossaan järjestelmä on ollut käytössä vuodesta 2012 lukien, ja koska pääomien palautumisajat ovat pitkiä, käytettävissä ei ole tilastoa siitä, kuinka nykyjärjestelmän mukaisesti tuettujen hankkeiden riskit toteutuvat. Ottaen kuitenkin huomioon, että koko järjestelmän tarkoitus on edistää vientiä nimenomaan riskejä hajauttamalla, edellä kuvatut epävarmuustekijät ovat hyväksyttävissä. Käsillä olevassa hallituksen esityksessä takausvastuun piiriin kuuluvat liittämiserät on kuvattu selkeästi, ja esityksen perusteluissa on arvioitu seikkaperäisesti niiden todennäköistä suuruutta.

Talousvaliokunta tähdentää, että taloustilanteen kääntynyt suotuisammaksi on nykyisiä, poikkeuksellisia oloja varten luotu järjestelmä arvioitava uudelleen sekä tukimuotojen että valtuuksien määrän suhteen. Esityksen yleisperustelujen mukaan työ- ja elinkeinoministeriön on tehtävä arvio valtion takauksen ja julkisesti tuetun vienninrahoitusjärjestelmän toiminnasta ja vaikuttavuudesta vuoden 2016 loppuun mennessä. Talousvaliokunta edellyttää, että mainittu selvitys toimitetaan sille tiedoksi.

Lainsäädäntötekniisenä seikkana talousvaliokunta huomauttaa, että hallituksen esityksessä

esitettävät rahasummat on suotavaa ilmoittaa siten, että ne ovat yhteismitallisia. Kansainvälisen vertailun osiossa tulee esittää vieraiden valuuttojen yhteydessä viittaus euromääräiseen summaan vertailukelpoisuuden parantamiseksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 23 päivänä toukokuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Marjo Matikainen-Kallström /kok
jäs. Lars Erik Gästgivers /r
Harri Jaskari /kok
Johanna Karimäki /vihr
Jukka Kärnä /sd
Eero Lehti /kok

Päivi Lipponen /sd
Jari Myllykoski /vas
Martti Mölsä /ps
Sirpa Paatero /sd (osittain)
Arto Pirttilahti /kesk
Kaj Turunen /ps (osittain).

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller.